

სახალხო ფურცელი

საბჭოთაო საქართველო

გაზეთის № 99

დამაბეჭდის № 18

კვირა, 28 სექტემბერი 1914 წ.

მოჯალაბე

ისტორიული მოთხარობა.

(იხ. სურათებიანი დამატება № 17)

— — მერე რად დამიმაღლე! რატომ აღრევე არ მოთხარი ეს აზრი!—ნაღვლიანად შეეკითხა უტუ.

— ადრე თქვით არაფერი გაკეთდებოდა, როგორც უთქმელობას არ გაუფუჭებია რამე... მაგრამ ამხუფ ლაპარაკის დრო არაა ახლა: ჯარი წამოგვადგენდა თავს და მოემზადე იმის დასახეებლად.

— რა უნდა მოგემზადოთ! თოფით ხო ვერ დაუხვდებით?!

— გითხარი და კიდევ გეუბნები, რომ ეს შეუძლებელია. უბრალოდ ხალხს დაეზოკავთ და დედოფლის გულსაც გაეახარებთ... ცხლა ჩვენც უნდა დავემორჩილოთ რუსის ჯარს, სხვა ღონე აღარაა... სახიფათო გზას ვაღგვევართ, ერთი გადაცდნა დაგვეღუპავს.

— იქნება არის რამე საშველი!

— არაფერი არ არის, თვით მალალი წოდებაც რომ გვერ-

ღვით ჩამოვარდნენ ცხენიდან და გულის ძვება ავარდნილთ, ძლიერს გაიმეორეს ის, რაც შორიდან დაიძახეს.

— მერე-რა! მოდიან და მოვიდნენ, აქ დაუხვდებით, არსად გვექნით... რა გული გავგუთქვითა, საბრალოებო!—ცოტა არ იყოს, წყენით შესახა დავითმა მოსულებს და მით აგრძნობინა ხალხსაც, რომ შიშს იქ ადგელი არ ჰქონდა.

— არა, შიშით არც ჩვენ შეგვჭინებია, მარა ხუთი რუსი გა-მოგვეკადა და მინა არ მოგვეშორდა, სანამ ხუთივე ტლაპოში არ ჩაიფლო; მაშინ ჩვენც გაუხტით განზე და შორიდან მოგვიხდა მოვლა: ცხენებიც არ და გვისოგავსა, რომ ისინი ჩვენზე ადრე არ მოსულიყვნენ,—სიტყვა ერთმა მოსულ-თავანმა, რომელიც წამს მიუხვდა დავითს განზრახვას და შეატრიალა კიდევ სიტყვის მიმართულება.

— მერე თოფები არ ჰქონდათ მდეგრებს?—შეეკითხა დავითი მოუბარს.

— ჰქონდათ როგორ არ ჰქონდათ! მაგრამ არც კი მოუტყენიათ, ალბად ის უნდოდათ, რომ დაგვეჭირეთ.

— აჰ, ხომ გეუბნებოდით: სამტროდ არ მოდის რუსი მეთქი.

კოდორ. ილია რსხილაძე (მოკლული).

ბათუმელი და გოსუმლის სუბთ.

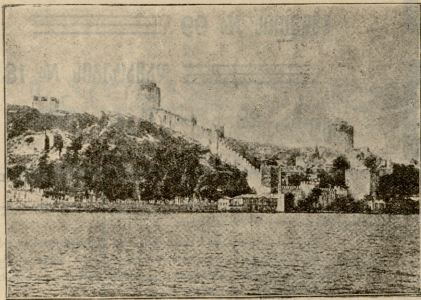
ღით გვედგას, ვერც მაშინ გავაწყობთ რამეს... ეს საერთო საქმეა. ოღიში მართკ ვერ იქსრებს ამ საქმის ასე თუ ისე გადაწყვეტას... აჰა, ჩვენც გზორბეც მობრანა... ისე მალ-მალ ხელებიან უკან, აღბად ახლავა ჯარისკ.

ხალხი წამოიშალა, იმასაც გულმა რაღაც უთხარა და გარს შე-მოეხე ა სარდლს,

— მოდიან-მოდიან!—ჯერ კიდევ შორიდან იყიუვს მხერბრებ-მა და სიტყვასთან ერთად, თითონაც დაიბდნენ სარდლის წინ, ქუ-

ის რომ მტერი ყოველიყო, ჩვენს გზორბეცაც იქვე გააგორებდნენ... შიში ნუ ვაქთ რუსს ხალხი ურჩენია დედოფალს,—ხმა მალაა წა-მოიძახა დავითმა და მნიშვნელობის მეტყველი თვალებით ჩახედა უტუს, რითაც ანიშნა: ეთვეა შესაფერი სიტყვა შემინებელი ხალხისთვის.

— გვესროლოს-გვესროლოს: სიკვდილის ჩვენ არ გვეშინიათ, ყოველ დღე სიკვდის, ერთ დღეს სიკვდილი გვიარჩენია!—წამოიძახა ვილავამ და ეს მრავალმა ხმამ დადასტურა ხალხში.

სინა-სინაბარაბანი გულშორის ნაპირი

— მართალია, სიკვდილის არც უნდა გვეშინოდეს, — მიმართა უტუმ ხალხს, — ვისაც წყალში ხალხის ეშინიან, ის ფონს ვერ მონახავს; ჩვენ ან უნდა დაიბრათ ან წყალში, ან უნდა მოგვინებოთ ფინი და გავიდეთ ვალმა... ან უნდა დაიხუტოთ სუველა ერთად, ან უნდა გავიბარჯოთ. რომ გვესროლოს რუსმა თითი, იცოდეთ, რომ წინ მე ვიდგები, პირველად მე მომხვდება რუსის ტყვია, მაგრამ ეს არ იქნება, რუსს ჩვენთან საჩხუბარი არაფერი აქვს, ის დედოფლის ქუთით არ დაიარტება...

— მოდიან-მოდიან, — შიშით წამოიძახა ვილამმა ხალხში და უტუმაც შესწევითა სიტყვა მიიხედა და დანიხა მათკენ მიმავალი ცხენისანი ჯარი ყაზახთა. მიტრიალდა ისევე, ორიოდე სიტყვით ხელახლად გაანბნა ხალხი და შესძახა, მიჰყოლოდნენ მას ჯარის შესადგებულად. ხელუკარბილი ხალხი დიძობა და გაჰყვა სარდალს, რომელიც წელიწადს ნაბიჯით, ღირსეულად მიდიდა რუსის ჯარისკენ... როცა ჯარი ხალხს დაუახლოვდა, კოლობაკინმა ჰკრა ცხენს დიხა და შურდულივით აივლო ხალხს ბედაური, მაგრამ ისევ მოსწია სადღეს და მოხსანენ ბათი შესძახა:

— მოხადეთ ქული, დაიბრუნეთ!
როცა გენერლის სიტყვა თარჯიმანმა ¹⁾ გადათარგმნა, ხალხი მუხლზე დაეშვა, მაგრამ არ იყო ეს დაჩოქება. შიშით გამოწვეული, ეს იყო სიბოჯა... ამ სახით სათხოვრის გამოცხადებას ხალხი ჩვეულო იყო...

— თქვენმა დედოფალმა მომიწვია, რომ დაგიბრძოლილოთ და მივაქციოთ ისევე მის ქვეშევრდომებაში. დაგიბრძოლილეთ კიდევ, გინდ რომ თქვენი ამოვლტადაც დამიჯღეს ეს, — მეორედ დაივირა გენერალმა კარავანის სიბოჯის შედეგად.

პასუხად აიხსა, მოისმა ხალხში ხანგრძლივი ჩიჩქოლი და უწყაყოფილება. გენერალმა ეს წინააღდეგობად მიიღო და მოისხანედ დასძახა. კიდევ ერთი ხმარობა ხალხისა და ჯარის ფეხობანებ გესროლიათ.

— გვესროლიეთ სარდალო — გვესროლიეთ; ასე დახოქალი გვეფრებოთ გვესროლიეთ და დაგვხოციეთ — აურტარებულად და სრულიად უშიშრად მოახსენა უტუმ გენერალს, როცა იმის უქანასენელი ბრძანებით სრული სიბოჯი ჩამოვარდა ხალხში. — არ იფიქრო, რომ ჩვენ სიკვდილის შიშით ვიყოთ დახოქალი! ამას არ ვფიქრობთ ჩვენ. ასე დახოქალი, ორში ერთს ვთხოვთ: ან დაგვხოცე ერთად, კალიბივით დაგვხოცე, ან მოისმინე ჩვენი საჩივარი და მოახსენე შენს მეფეს... ჩვენ მეომარი ხალხი არა ვართ, სარდალო! ჩვენი სიბოჯა დაღუპული და დაქველავი ხალხი ქვეყანაზე არ იქნება! ამა ვადახედე ამ ხალხს უტუმის რამე უფუგს... ჩვენ ვართ სიმატობის მიძებარი. პატრონი არა გვაქვს; გვინდოდა პატრონი გავგებინა...

¹⁾ თარჯიმანად იყო ჩვენი ძვირფასი მეგობარი — რაფიელ ერისთავი.

— მართალია-მართალია! — იგროლა ერთხმად, ხალხში.

— იმისათვის ავიგონებოთ, იმისათვის ავიბარებოთ, რომ შენთან მოვსოლივით ქუთისს, — განაგრძო უტუმ, როცა ხმარობა შესწყდა. — ქუთისის გზას ვაღვივებთ ახლა, იქ უნდა გვეთვეზ ჩვენი გავიჭრება, მაგრამ შენ თითონ მოხველ და ამას კი უნდალოთ დედოფალს, რომ დავიბარა... ახლა ვთხოვთ: ან დაგვხოცე, ან მოისმინე ჩვენი საქმე და გვაპატრონე — სთქვედნენ და მოიბრძოა თავი ნინადა მორჩილებს.

— კარგი, მოვიმინეთ, ენაშთი რის იტყვიოთ, — სთქვა გენერალმა და შეატრიალა ცენი, მიადგა უხარმარბარი შტოებით დაბურული მუხსას, ჩამოხტა მის ძირს და მოუწოდა ხალხსაც.

— სთქვით თქვენი გავიჭრება, — ბრძანა მან და დაგვდა ჯარივებს ამოღებულ ციკარზე, რომელიც საქართველო მოაწვევს უტუმ ბრძანებით.

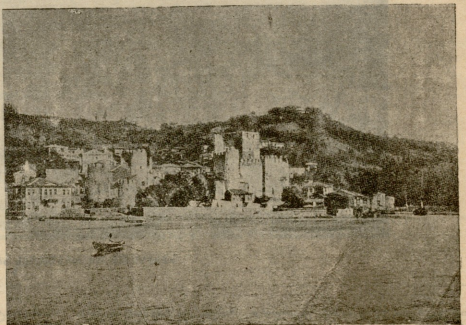
მოისმა რომდენიმე ხმა ერთად, რაც უტუმს ავალებდა დალაპარაკ.

— გასუმდით! ილაპარაკეს ეთიმბა — ბრძანა გენერალმა.

— უტუმ მიჰყავს ილაპარაკეს, უტუმ, — მოისმა ისევე რამდენიმე ასეულმა ხმა.

უტუმ მოწონებით წარსდგა გენერალის წინაშე და დაიწყო ლაპარაკი ხალხის ქროკამზე.

— წულეწულე მეტია, ბატონო, რაც ჩვენს ქვეყანას ესტუმრა თათრის ჯარი, წულეწულე მეტს არჩინა მეტრი ოღიშმა და დავაიბარა, ავიკლო, წავიგოთა და რისიც წაღება ვერ მოასწრო, დაგვაციტარა და დაიწვივა... შეგვარჩინა მარტოდ-მარტო ვაძაღლე-ბული სული და მაღლს იხამდა, ბარე ისიც ათობდა. შეშვე არავინ იყო; რუსის ჯარი ჩვენგან წავიდა, ჰვენ უარალონი ვიყავით და რომ გვეპოვდა, კიდევ მანც ვერაფერს ვაგებდებოდა... დაიბრძო ჩვენი ბატონების იმედით ვგვინა, მეტრთან მანც ვაგვეწყვედა მამობას! მაგრამ ურჯულო თათრის მტრობა ათასჯერ სჯობდა იმთ მამობას!... იმთ ისევე ჩვენზე დაიწვი ნათობა: გეტაცებდნენ ცოლ-შვილს, იტაცებდნენ ოჯახს მამასაც, მიჰყავდათ თათართან და ქათამივით ჰყიდნენ ოჯახის იმეს. ვასაქანი რომ აჰარ იყო, ვახიზნავდა იგივენი მებრძო, რომ იქით ბატონებს ვაგვეკოლით და იქით თათრს, მაგრამ სად დავეხალხებოდათ შინაურ მტერს, რომელმაც ჩვენზე უკედ იცოდა გზები და სახიზნი ავღიღობ! მოჰყავდათ იქვე თათობები უტუმების ბატონებს და უცნობ რისხვას ვაგებდნენ თავზე; მიჰყავდათ ტყვეთა საუკეთესო ახალგაზრდები და აობიერებულ-დაობრებულ გეტოვებდნენ ცრემლის ღარიში... მეტრ რას აძლედა

სინა-სინაბარაბანი გულშორის ნაპირი

თათარი ბატონს ხელში? ჩიხას ფასს და ხან იმდონსაც არას! წავიდა თათარი, მაგრამ დანახებრდა ოღიში! ჩვენი საუკეთესო შეგუბიცი თან ვაძაღლეს ბატონებმა თათარს და ჩვენს გულში დაუქობილი ცუცული გააჩნინა! დარჩა აობრებული ოღიში: არსად ყანები, არსად ვენები, არსად ვენ-კარი; პირუტყვი სათესლოვად არ შეგვრ

